

شرق

روزنامه

www.sharghdaily.ir

سه‌شنبه ۱۶ آذر ۱۴۰۰ • ۲ جمادی‌الاول ۱۴۴۳ • ۷ دسامبر ۲۰۲۱
سال نوزدهم • شماره ۴۱۶۳ • ۱۲ صفحه

اذان ظهر تهران ۱۱:۵۶ • اذان مغرب ۱۷:۱۱
اذان صبح فردا ۵:۳۲ • طلوع آفتاب ۷:۰۲

fordashargh@gmail.com

روزنامه‌رو

برگ‌های پاییزی در پیاده‌راه بوعلی همدان جمع‌آوری شده تا مردم با قدم‌زدن حال‌وهوای پاییز را بیشتر احساس کنند. / عکس:ایمان حامی‌خواه، مهر

روزهای نارنجی

آینده دیگری ممکن است

این روزها در کشورهای مختلف جهان سعی شده درباره شرایط بهتر زنان و کاهش خشونت‌های مبتنی بر جنسیت فعالیت شود. سالیام یوکیکو خبرنگار نیرجیه‌ای در گاردین مطلبی نوشته است که در ادامه می‌آید.

سازمان جهانی بهداشت (WHO) خشونت را به عنوان استفاده عمدی از نیروی فیزیکی یا قدرت، علیه خود، شخص دیگر، یا علیه یک گروه یا جامعه تعریف می‌کند که یا منجر و یا به صورت احتمالی منجر به تهدید یا اتفاق می‌شود و آسیب، مرگ، آسیب روانی، توسعه نادرست یا محرومیت را به دنبال دارد.

بنابراین، خشونت علیه زنان را می‌توان این‌گونه تعریف کرد؛ استفاده عمدی از نیروی فیزیکی یا قدرت، علیه زنان در جامعه! می‌توان درک کرد که قربانیان به ناچار در معرض مشکلات اجتماعی، فیزیولوژیکی و عاطفی قرار می‌گیرند. این نوع خشونت علیه زنان به عنوان خشونت جنسیتی نیز شناخته می‌شود.

بر اساس گزارش مجله تحقیقاتی سازمان ملل، از هر سه زن یک نفر در طول زندگی خود مورد آزار و اذیت قرار گرفته است و در مواقع بحران، اعداد افزایش می‌یابد، همان‌طور که در طول همه‌گیری کووید-۱۹ و در بحران‌های انسانی اخیر نظیر درگیری‌ها و بلایای آب و هوایی مشاهده شد. گزارش جدید زنان سازمان ملل بر اساس داده‌های ۱۳ کشور از زمان

همه‌گیری، نشان می‌دهد که از هر سه زن، دو نفر گزارش کرده‌اند که خود یا زنی که می‌شناسند، نوعی خشونت را تجربه کرده‌اند و بیشتر با ناامنی غذایی مواجه هستند.

بی‌تردید خشونت بر سلامت زنان تأثیر می‌گذارد، توانایی آنها برای مشارکت کامل در جامعه را مختل می‌کند، بر برخورداری آنها از سلامت و حقوق جنسی و باروری تأثیر می‌گذارد و منشأ رنج جسمی و روانی فوق‌العاده‌ای برای زنان و خانواده‌های آنهاست. به گزارش کمیساری عالی پناهندگان سازمان ملل متحد، می‌توان گفت که خشونت علیه زنان ریشه عمیقی در باورها و نگرش‌های فرهنگی تبعیض‌آمیز دارد که نابرابری و ناتوانی زنان و دختران را مداوم می‌بخشد. از سوی دیگر، کتابخانه UCH می‌گوید که توجهات خشونت مبتنی بر جنسیت بر اساس هنجارهای جنسیتی است؛ یعنی هنجارهای اجتماعی که در مورد نقش‌ها و مسئولیت‌های مناسب مردان و زنان در جامعه تعریف شده است.

به گفته جیوونی رئیس کمیساری عالی پناهندگان: «کلیشه‌های جنسیتی اغلب برای توجیه خشونت علیه زنان استفاده می‌شود. هنجارهای فرهنگی اغلب حکم می‌کنند که مردان پرخاشگر، کنترل‌کننده و مسلط باشند، در حالی که زنان مطیع و متکی به مردان هستند. این هنجارها می‌توانند

نوشته این خبرنگار با اشاره به بیانیه سازمان ملل دربارۀ چگونگی ازبین‌بردن خشونت علیه زنان در جامعه پایان می‌یابد: «آینده دیگری بدون خشونت علیه زنان، با آموزش، خدمات ضروری در بخش‌های پلیس، عدالت، بهداشت، و تأمین مالی و تلاش کافی برای حقوق زنان، امکان‌پذیر است.»

زیر آسمان جهان

است، به مدرسه فرستاده‌اند و قوانین قرظینه را نقض کرده‌اند و سبب شیوع ویروس کرونا در یک مدرسه ابتدایی شده‌اند. والدین ممکن است به دلیل تخلف از دستور بهداشتی با جریمه نقدی مواجه شوند که براساس آن افرادی که تست ویروس آنها مثبت است، باید حداقل به مدت ۱۰ روز خود را ایزوله کنند. والدین این دانش‌آموزان، مدرسه را از مثبت‌بودن آزمایش مطلع نکردند یا تماس‌های متعددی را که از ریداب‌های بهداشت عمومی بوده، بی‌چواب می‌گذاشتند. قرار

دیلی میل: رسانه‌ها از احتمال بازگشت سیلویو برلوسکونی به پست نخست‌وزیر خبر می‌دهد. برلوسکونی چهره جنجالی سیاست، رسانه و فوتبال ایتالیاست که بیشترین مدت نخست‌وزیری را در ایتالیا پس از جنگ جهانی دوم تجربه کرده و حالا بار دیگر می‌خواهد به این پست بازگردد. او چند سال پیش در پی رسوایی مهمانی غیراخلاقی در ولایتش استعفا داده بود.

دیلی میل: دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری پیشین آمریکا، در یک گفت‌وگوی تلویزیونی جو بایدن را به‌شدت مورد انتقاد قرار داد. او با اشاره به «گرینج»، یک شخصیت کارتونی که تحمل شادی و شفق مردم را نداشته و تصمیم می‌گیرد کریسمس را بنزدد، جو بایدن، رئیس‌جمهوری آمریکا را «زد کریسمس» نامید و گفت: «جو بایدن کریسمس را از ما زدید.»

ایندی‌وایر: ریدلی اسکات در گفت‌وگو با یک خبرنگار، درباره درام تاریخی حماسی «آخرین دوتل» عصبانی شد و به خبرنگار طعن‌زن فحاشی کرد. خبرنگار داستان سریرال قلمرو بیشتر را با «ابین هود» مقایسه کرد و گفت که داستان آن واقع‌گرایانه‌تر است که کنایه‌ای به این داستان‌ها بود. اسکات هم در پاسخ با عصبانیت گفت: دهنت را ببند!

دغدغه‌های طبییانه

سویه اومیکرون و آینده رابطه انسان و ویروس‌ها

عبدالرضا نامبرمقدسی
متخصص مغز و اعصاب

آمارهای مراجعه بیماران مبتلا به کووید در هفته‌های گذشته به شکل کاملاً مشخص و معناداری کاهش پیدا کرده است. این موضوع نه حاصل روند طبیعی ویروس بلکه حاصل واکسیناسیون گسترده‌ای است که گرچه با تأخیر بسیار در ایران انجام شد، اما باز جای شکرش باقی است که مسئولان محترم در نهایت به این نتیجه رسیدند که آنچه می‌تواند مانع گسترش این ویروس شود، همین واکسیناسیون است. این موضوع بار دیگر اهمیت علم و تفکر علمی را نشان داد. اینکه یافته‌های علمی باید

بنیای تصمیم‌گیری ما باشند و دامن‌زدن به رفتارها و اندیشه‌های ضدعلمی تا چه اندازه می‌تواند برای یک جامعه مرگ‌آور تلقی شود. چنانکه مشاهده کردیم تأخیر در واکسیناسیون باعث مرگ تعداد زیادی از هموطنان ما شد. با اینکه حالا صحبت‌هایی در مورد سویه اومیکرون مطرح است، اما باز به نظر می‌رسد که این واکسیناسیون باشد که بتواند مانع پیشرفت کووید ۱۹ شود. سویه اومیکرون همان‌طور که در خبرها آمده است اولین‌بار در آفریقای جنوبی مشاهده شد. تاکنون می‌دانیم که میزان ابتلا به این ویروس دو برابر دلتاست، اما هنوز اطلاعاتی در مورد میزان مرگ‌ومیر ناشی از آن نداریم. نکته مهم اومیکرون تغییر ویروس کووید ۱۹ علی‌رغم واکسیناسیون بالنسبه گسترده در سطح جهان است. چه چیزی باعث این موتاسیون شده است؟ آیا جهش در افرادی رخ

داده که واکسن نژده بودند و یا در جمع‌های که به دلیل واکسیناسیون در آنها انجام نشده و حالا به‌صورت یک کلنی خطر عمل کرده و تمام جهان را در معرض آسیب قرار داده‌اند؟ شاید هم این سرشت ویروس است که دارد سویه‌های جدید را بوجود می‌آورد که اگر این‌گونه باشد باید خودمان را برای خطرات بعدی آماده کنیم. وقتی کووید ۱۹ آمد همه فکر می‌کردیم که این ویروس هم مثل بسیاری دیگر از ویروس‌های مشابه دوره‌ای دارد. ما تجربه مواردی چون سارس و مرس را داشتیم لذا فکر می‌کردیم که این ویروس هم دوره‌ای بوده و مثلاً با آمدن فصل گرما از شدت و گسترش ویروس کاسته می‌شود. اما این‌گونه نشد. کم‌کم گسترش شدید که این ویروس رفتارهای جدیدی دارد که تمام قواعد را به هم زده است. همین رفتارهای جدید نیز باعث شده که تاکنون نتوانیم

بر حربه‌های آن فائق باشیم. سویه اومیکرون در دوره‌ای که همه بر واکسیناسیون تأکید کرده و سعی در اجرای آن دارند نمونه‌ای از همین رفتارهای نامتعارف ویروس است. به نظر می‌رسد که کروناویروس تازه اول راه خطرناکی است که ویروس‌ها قرار است برای انسان به‌وجود آورند. ما باید منظر ویروس‌هایی با رفتارهایی نامتعارف‌تر باشیم. در طول میلیون‌ها سال ویروس‌ها رفتاری بالنسبه مسالمت‌آمیز با گونه‌های مختلف انسانی داشته‌اند. اما حالا و البته به دلیل دخالت‌های بی‌حد و بی‌جای بشر در محیط زیست به نظر می‌رسد که ورق برگشته است. پیدایش سویه اومیکرون حتی اگر سویه‌ای با مرگ‌آوری بالا نباشد اما نوعی اعلام خطر برای گونه انسانی است؛ اینکه دخالت‌های او در طبیعت تا چه اندازه شرایط زمین را به ضد او تغییر داده است.

گزارش

افزایش نگران‌کننده خشونت جنسیتی در افغانستان

عفو بین‌الملل با انتشار گزارشی مسبوط، از افزایش خشونت‌های جنسیتی در افغانستان ابراز نگرانی کرد. در گزارش جدید این سازمان حقوق بشری که بر اساس ۲۶ مصاحبه با قربانیان و بازماندگان خشونت‌های مبتنی بر جنسیت صورت گرفته، شواهد جدیدی از وضعیت حقوق بشری افغانستان پس از بازگشت طالبان به قدرت ارائه شده است. بر مبنای مستندات عفو بین‌الملل، طالبان خانه‌های امن (سرپناه) را تعطیل کرده و با آزادکردن بسیاری از محکومان خشونت‌های جنسیتی، نه‌تنها زنان را در چنین جامعه‌ای به حال خود رها کرده‌اند، بلکه زمینه تهدید جان و خشنودت‌ورزی علیه گروه‌های مدافع حقوق زنان نظیر وکلا، قضات، مقامات دولت سابق و همچنین مددکاران را فراهم کرده‌اند.

انی یس کلمر، دبیرکل عفو بین‌الملل، درباره زنان افغانستان تحت دولت جدید طالبان می‌گوید: «زنان و دخترانی که از خشونت‌های مبتنی بر جنسیت نجات یافته‌اند، امروز در افغانستان به حال خود رها شده‌اند. شبکه حمایتی آنها منحل شده و پناهگاه‌های آنها دیگر وجود خارجی ندارد». عفو بین‌الملل با اشاره به «بی‌خردی» طالبان در بازکردن «حساب‌نشده» در زندان‌های افغانستان، از حاکمان جدید این کشور خواسته برای حمایت از زنان و دختران علیه خشونت بیشتر اجازه دهند و بازگشایی دوباره خانه‌های امن، ارائه سرپناه و خدمات حمایتی به آنها از سر گرفته شود. یکی از سخنگویان طالبان با تکذیب گزارش عفو بین‌الملل، مسئولیت آزادسازی زندانیان را متوجه رژیم سابق دانسته است. این در حالی است که این سازمان مستنداتی به دست آورده که نشان می‌دهد طالبان هرچا رفته، زندانیان را هم آزاد کرده است. تنها در عرض یک ماه بیش از سه هزار زندانی در سراسر افغانستان آزاد شده‌اند. در همین حال،

گزارش‌های معتبر دیگری به دست عفو بین‌الملل رسیده که نشان می‌دهد طالبان برخی از بازماندگان خشونت‌های جنسیتی را به نامتگاه‌هایی نظیر زندان پل‌چرخی در نزدیکی کابل منتقل کرده است. در همین حال، عفو بین‌الملل از جامعه بین‌الملل خواسته تا با تأمین فوری بودجه خدمات حمایتی به زنان افغانستان، خارج‌کردن بازماندگان و ارائه کمک به افرادی را که در صف اول این نبرد هستند، فراهم کند. این سازمان حقوق بشری هم‌زمان از امارت اسلامی طالبان نیز تقاضا کرده تا نسبت به اجرای تعهدات خود در قبال زنان و دختران، به‌ویژه آن دسته از آنها که در معرض خطر خشونت‌های مبتنی بر جنسیت هستند، جدی باشد. این در حالی است که حدود ۱۰ روز پیش سهیل شاهین، سخنگوی طالبان، به عفو بین‌الملل گفته بود «خشونت علیه زنان و دختران طبق موازین شریعت اسلام هیچ جایی در افغانستان ندارد... و زنانی که در معرض خشونت خانگی هستند باید به محاکم مراجعه کنند و دادگاه به عرایض آنها رسیدگی خواهد کرد».

عفو بین‌الملل برای تهیه این گزارش با شاهدان عینی، قربانیان و فعالان حوزه خدمات‌رسانی به زنان بی‌پناه در ولایات متعددی نظیر بادغیس، بامیان، دایکندی، هرات، کابل، کندز (قندوز)، ننگرهار، پکتیکا، سرپل و تخار صحبت کرده است. در فاصله زمانی ۲۶ اکتبر تا ۲۴ نوامبر ۲۰۲۱، عفو بین‌الملل با شش نفر از بازماندگان و ۲۰ نفر از فعالان حوزه حمایت از زنان بی‌سرپناه و نیازمند کمک مصاحبه تلفنی ترتیب داد.

این سازمان حقوق بشری برای تهیه این گزارش همچنین نظر ۱۸ فعال محلی، خبرنگار و نماینده‌های سازمان‌های غیردولتی و کارشناسان خشونت مبتنی بر جنسیت در افغانستان را جویا شده است.

یادداشت

داوری غیرمنصفانه

مهدی جوانی

• دردرسر اصغر فرهادی از وقتی شروع شد که اسکار برد. کاش این جایزه را در زمان پیری و خاموشی خلاقیتش به او اهدا می‌کردند. اتفاقاً بعضی از جوایز حوزه فرهنگ را زمانی به فرد اهدا می‌کنند که دوره شکوفایی‌اش به سر آمده است. چرا؟ پاسخ لاید در نگاه اول این است که فرد احساس نکند به قله موفقیت رسیده و سپس دچار غرور کاذب شود و از خلاقیت بازماند. اما به نظر علت دیگری هم در کار است و آن اینکه دیگران دست از سر کسی که جایزه برده و بر صدر نشسته است، بردارند و او را اسطوره معرفی نکنند. شاید بیرسیم مگر اسطوره‌شدن ایرادی دارد؟ خیر، چه اشکالی دارد کسی که شایسته است، اسطوره شود؟

اما مشکل از جایی شروع می‌شود که ما دیگر دست از سر اسطوره برمی‌داریم، او را مظهر آرزوهای سرکوفته خود قلمداد می‌کنیم. با هلهله بر شانه‌های خود می‌نشانیم و در باب فضایلش سخن‌ها می‌رانیم. انتظار داریم به جای ما فریاد بزند، به جای ما فکر کند و به جای ما خلاق باشد، (و اعتراف می‌کنم) تبلیلی تاریخی ما را جبران کند و در بزنگاه حوادث، به جای ما قربانی شود. از آن فاجعه‌تر اینکه اگر فواره خلاقیت او مثل هر فواره دیگری کمی سر خم کند، او را نمی‌بخشیم و انتظار داریم همیشه بر صدر بنشیند. به نظر می‌رسد آنها که شخصیتی را اسطوره می‌کنند، همان کسانی‌اند که او را از اریکه اسطورگی به زیر می‌کشند و از بام عزت به خاک ذلت فرومی‌نشانند. ما شاهان را هم به همین روال به قدرت می‌رسانیم و از قدرت برکنار می‌کنیم.

فرهادی دو بار جایزه اسکار، سه بار جایزه کن، دو بار جایزه برلین و یک بار جایزه گلدن گلوب را دریافت کرد، بار ۱۶ نامزد جوایز بزرگ شد و در همین آذرماه ۱۴۰۰ دو جایزه هیئت ملی نقد آمریکا هم به جوایزش افزوده شد. زمانی برخی از آثار او فروغ آثار پیشین را نداشت و اعتراض‌هایی بی‌مسود را در پی آورد. اما خرسندم از اینکه او خاموش، نجیب و پرتلاش به راه خود رفته و حالا صرف‌نظر از اینکه در آینده‌ای نزدیک یا دور باز هم جایزه‌ای بگیرد یا نه، شیوه زیست و رفتارش متین و تحسین‌برانگیز است. البته کسانی گفته‌اند

که فیلم قهرمان همان رنگ‌بوی آثار خاص فرهادی را دارد و کار تازه‌ای نیست، ولی به نظر می‌رسد این هم همان عارضه اسطوره‌پیروی است. هر سوزۀ تازه و هر فیلم‌نامه خلاق، یک کار تازه است و فیلم قهرمان این ویژگی را دارد است. این فیلم شاهدهی است بر اینکه فیلم‌نامه رکن مهمی در سینماست. اما جدا از اسطوره‌سازان، دردرسر بزرگ‌تر فرهادی کسانی‌اند که درباره او غیرمنصفانه به داوری می‌نشینند و حاشیه درست می‌کنند.

تدرید ندارم که یک ریشه مهم به حسادت برمی‌گردد و ریشه دیگر به افکار تدروها و واپس‌گرایانی که خیال می‌کنند فرهادی باید چشمش به دست آنها و سیاست‌هایشان باشد و باب دل آنها فیلم بسازد. امیدوارم همه فرض را بر این بگیریم که فرهادی یک «قهرمان» نیست، بلکه فیلم‌سازی معمولی است که اوچ و فرودهای خودش را دارد و باید و بگذاریم کارش را بکند. اگر هم اصرار داریم شخصیتش را اسطوره‌ای بنامیم، بهتر است او را مانند شخصیت هرکول در اسطوره‌های یونانی یا سوپرمن در اسطوره‌های جدید قلمداد کنیم، بلکه شخصیتی بدنام که مانند شخصیت اصلی آخرین فیلمش «قهرمان»، بچه مردم است، از همین کوچه‌پس‌کوچه‌ها برآمده، زمین می‌خورد و برمی‌خیزد و عاشق این مرز و بوم است.

روایتی: مارتا د لائورتیس تهیه‌کننده آمریکایی که بیش از ۴۰ سال به همراه دینو د لائورتیس همسرش در صنعت سینما حضور داشت، چهارم دسامبر در ۶۷سالگی بر اثر بیماری سرطان از دنیا رفت. برایان فولر مدیر تولید سریال «هانیبال» با بازی مدس میکلسن مجموعه‌ای که د لائورتیس تهیه‌کننده‌اش بود، این خبر را اعلام کرد.

بی‌بی‌اس: ماریا ون کروف، مسئول فنی کروناي سازمان جهانی بهداشت، می‌گوید: واکسن کرونا که برخی کشورها ازجمله ایالات متحده اهدا کرده، کافی نیست و کمک کشورهای تولیدکننده برای تأمین واکسن به کشورهای کم‌درآمد باید افزایش یابد. او درباره گسترش واکسیناسیون کرونا در آفریقا گفت: خوب، صادقانه بگویم، این کافی نیست و ما به کمک‌های بیشتری نیاز داریم.

اتنالی: پلیس اسرائیلی یک فعال زن فلسطینی را از محله «الشیخ جراح» برای تحقیق و بازجویی احضار کرد. شاهدان عینی اعلام کردند «منی‌الکرده»، فعال زن فلسطینی برای تحقیق و بازجویی به یکی از مراکز پلیس رفته و این امر پس از مقابله آن با اقدامات تحریک‌آمیز شهرک‌نشینان اسرائیلی در محله الشیخ جراح در روزهای اخیر صورت گرفت.

اتفاق

